

Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756 - 1763

recenze knihy

Sedmiletá válka byla prvním celosvětovým mocenským konfliktem. Bojovalo se na souši v územním rozsahu od Pyrenejského poloostrova po Pobaltí, v pobřežních vodách Francie i mořích Karibiku a velké bitvy ovlivnily dění na americkém kontinentu či v zemích orientu. Následky válečné vřavy vedly k přerozdělení mocenského vlivu, vzniku Spojených států amerických, francouzské revoluci i setrvalé snaze ruského impéria o prosazení svých zájmů ve východní a střední Evropě. Pro země Koruny české měly boje značné důsledky – bitva u Štěrbohol nedaleko Prahy se stala nejkrvavějším střetnutím této války, u Kolína byl poprvé poražen pruský král Friedrich II. a k významným válečným střetům došlo u Lovosic i Domašova. S vojenstvím však souvisela diplomacie a jejich vzájemnou propojenost prokazuje PhDr. Luboš Taraba v objemné publikaci **Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756–1763**.

Nejedná se o první knihu českého historika na toto téma (František Stellner: Sedmiletá válka v Evropě – Nakladatelství Libri, rok 2000), ale Taraba důkladnou znalostí archivních pramenů nechává „plynout čas“ – počínaje spory mezi panovníky jednotlivých velmocí a událostmi, které vyústily ve vypuknutí války, přes konkrétní bitvy v Evropě a zámoří – po mírová jednání, která tato krvavá jatka ukončila s odhadem až 1 250 000 mrtvých (z toho 800 000 vojáků a námořníků) a dluhy ve výši stamiliónů liber, tolarů, livrů či zlatých, postihujícími veškeré zúčastněné země a zejména jejich obyvatele, kteří přežili.

Hlavním jednotícím prvkem celobarevné publikace jsou kapitoly o sedmadvaceti bitvách, včetně obléhání Olomouce, dobytí Svídnice a přepadu pruského vojenského konvoje u Domašova - každá kapitola obsahuje vizuálně totožnou mapu strategické situace na bojišti a podrobnou analýzu válečných operací. Autor čtenáře chronologicky „provádí“ krajinou okolo Lovosic, Prahy, Kolína, Hastenbecku, Gross-Jägersdorfu, Rossbachu, Vratislavi, Leuthenu, Olomouce, Krefeldu, Domašova, Zorndorfu, Hochkirchu, Bergenu, Palzigu, Mindenu, Kunersdorfu, Maxenu, Landeshutu, Lehnice, Klostercampu, Torgau, Vellinghausenu, Svídnice, Wilhelmsthalu, Burkesdorfu, Freibergu, i prostředím, ve kterém smrt byla běžnou realitou a zároveň panovnickými dvory, odkud se vinuly nitky diplomacie. Mimo Evropu souvisle sleduje mocenský vzestup Velké Británie na úkor Francie a Španělska, který měl vliv na postavení rakouských dědičných zemí vůči Prusku.

Autor dokazuje, že společensky odlišní lidé, mj. hlavy států - Friedrich II., Ludvík XV., Josef I., Jiří II., Petr III., Marie Terezie, Alžběta I. Petrovna, Kateřina II., maršálové a generálové - Karel Lotrinský, Leopold Joseph Daun, František Mořic Lacy, Ernst Gideon Laudon, Maximilián Ulysses Browne,

Stěpan Fjodorovič Apraxin, András Hadik, předsedové vlád a ministři - William Pitt, Václav Antonín Kounic-Rietberg, Alexej Beztužev-Rjumin, Michail Voroncov, Heinrich von Brühl, poddůstojníci a důstojníci od hodnosti praporčíka po plukovníka i statisíce řadových vojáků a trén – pekaři, zbrojíři, felčáři, markytáni - byli obdobnými postavami na „šachovnici dějin“.

Taraba má smysl pro detail i statistiku a svůj košatý text prokládá citacemi. Přes ohromné množství informací je kniha velmi přehledná a estetický dojem určuje další jednotící prvek – početné kresby uniformovaných mužů z válčících zemí, doplněné o portréty významných osobností a snímky dobových maleb bitevních výjevů na souši i moři, vedut přístavů a obléhaných popř. sídelních měst. S výjimkou britské námořní pěchoty chybí vyobrazení příslušníků námořnictva (hlavním teritoriem Sedmileté války byla pevninská Evropa, ale námořním bojům autor věnuje pozornost). Kniha neobsahuje faktografické nepřesnosti, pouze ministr Sebastiao Jose de Carvalho e Melo, známější jako Pombal, byl nejprve hrabětem s predikátem de Oeiras – teprve posléze se stal nositelem titulu markýz.

Publikace **Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756–1763**, je zásadní pro poznání dějin konfliktu souvisejícího i s přelomem epochy baroka do časů rokoka, kdy již bylo možné tušit postupnou proměnu společnosti a PhDr. Luboš Taraba touto knihou potvrzuje, že války jsou neměnné – odlišné jsou pouze uniformy.

PhDr. Luboš Taraba: Příliš mnoho nepřátel: Sedmiletá válka v Evropě 1756–1763, ISBN: 978-80-278-0269-2, 712 celobarevných stran, 1. vyd., Nakladatelství Epocha – Praha, rok 2025.

Autor textu: Stanislav Vaněk